

Posudek školitele na diplomovou práci

Autor DP: Bc. Petra Kasalová

Téma DP: Učitelské rozpoznávání a reakce na násilnou radikalizaci u žáků a studentů

Školitel: Mgr. Kateřina Lukavská, Ph.D.

Práce Petry Kasalové navazuje na její úspěšně obhájenou bakalářskou práci na téma školních střelců. Předkládaná diplomové práce se soustředí na problém násilné radikalizace mladých a schopnost učitelů rozpoznat a přiměřeně reagovat na proces radikalizace u svých žáků a studentů. Téma je smysluplné a relevantní studovanému oboru.

V teoretické části autorka vymezuje klíčové pojmy jako jsou radikalizace, extremismus a terorismus, představuje současný stav a trendy v prevenci násilného radikalismu, a zejména se věnuje rozpoznávání radikalizačního procesu a jednotlivým nástrojům, které pro rozpoznávání slouží (kapitoly 2.3.1 a 2.3.2). Za obzvláštní pozornost stojí výše zmíněná kapitola 2.3.2, ve které jsou prezentovány nástroje pro pracovníky v „první linii“ a následující kapitola 3, kde je dále rozpracováno použití výše zmíněných nástrojů v rámci školní praxe, tj. učiteli/učitelkami. Výchozím impulzem pro vlastní empirické šetření byla britsko-dánská studie, která ověřovala schopnost učitelů/učitelek rozpoznat radikalizované studenty a adekvátně reagovat za použití kroků neformálních (např. konzultace s kolegou) a/nebo formálních (např. podnět policii). Celkově autorka cituje 43 zdrojů, přičemž převažují novější cizojazyčné odborné články a monografie.

Design vlastního výzkumu autorky byl zvolen dle výše zmíněné britsko-dánské studie, tj. jako mezisubjektová (between-subject) experimentální studie se třemi podmínkami (scénáři popisujícími různé stupně radikalizace). Autorka provedla citlivé úpravy původních metod tak, aby lépe odpovídaly českému prostředí. Navzdory složité situaci škol se autorce podařilo získat data od 82 učitelů/učitelek. Přestože se jedná o hraniční počet participantů nutných pro statické zpracování, cílů diplomové práce bylo dosaženo. Metody jsou popsány detailně, analýzy jsou provedeny správně a prezentovány standardně. Výsledky ukázaly, že čeští učitelé nedeklarují připravenost k formálním reakcím ani v případě scénářů popisujících jedince s mnoha známkami radikalizace. Jedná se o důležitý poznatek, který dokládá, že české prostředí má oproti západoevropským zemím v oblasti prevence radikalizace rezervy. Dobrou zprávou naopak je, že učitelé/učitelky „souhlasí s nezbytností existence jasné a srozumitelné metodiky postupu v případě rizika radikalizace a nejsou si jisti správnou reakcí orgánů státní správy na případně oznámení potenciální radikalizace“ (s.69).

Bc. Petra Kasalová samostatně zvládla všechny fáze tvorby diplomové práce. Chci zejména ocenit to, jak se zorientovala v dostupných poznacích a zvolila smysluplnou výzkumnou otázku. Rovněž oceňuji její práci týkající se statistické analýzy dat, kde prokázala zvládnutí jak základních, tak pokročilejších postupů na velmi dobré úrovni. Rovněž prezentace výsledků je velmi pečlivá a komplexní. Limity předkládaných zjištění jsou dobře popsány. Z práce je patrné, že autorce je rozvíjené téma blízké, že se v něm dobře orientuje, a snaží se, aby výsledky jejího výzkumu byly využitelné v praxi. V závěru diskuze autorka naznačuje, jak by bylo možné na její zjištění navázat – ideálně studií, která by ověřila efekt specifického školení pro učitele zaměřeného na rozpoznávání procesu radikalizace a na adekvátní způsoby reakce na radikalizaci. Výsledky prezentované v této diplomové práci by mohly dobře sloužit jako srovnávací hodnoty pro podobné následné studie, což považuji za důležitý přínos práce.

Celkově se domnívám, že Petra Kasalová prokázala zvládnutí jak práce s odbornou literaturou, tak i práce s empirickými daty. Stanovené cíle diplomové práce byly naplněny. Práci **doporučuji k obhajobě**.

K diskuzi:

- 1) Pokud by autorka chtěla ověřit efektivitu školení pro učitele stran reakcí na radikalizaci žáka, jakým způsobem by postupovala?
- 2) Jaké překážky pro případné plošné zavedení takového školení do škol by mohly nastat?

V Praze 5.1. 2023

Mgr. Kateřina Lukavská, Ph.D.